

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 244/2020-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. mája 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Ing. Ivana Teplického AB – TECH. SLOVAKIA, Dolná Breznica 363, IČO 41 620 178, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Halkom, Cyrila a Metoda 105/2, Rožňava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 Cob 94/2018 zo 17. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Ing. Ivana Teplického AB – TECH. SLOVAKIA o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť Ing. Ivana Teplického AB – TECH. SLOVAKIA (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Cob 94/2018 zo 17. júla 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) domáhal vydania platobného rozkazu na zaplatenie sumy 414 € s príslušenstvom proti žalovanému obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], z titulu nezaplatenia paušálnej odmeny za služby, prieskum trhu v súvislosti s predajom magnetických systémov poskytovaných žalovaným v období januára 2018.

3. Okresný súd Banská Bystrica vo veci vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor. Vec bola následne postúpená okresnému súdu ako súdu príslušnému vo veci konať. S prihliadnutím na skutočnosť, že žiadna zo strán sporu nenavrhol vykonať dôkazy, ktoré by bolo nutné vykonať na pojednávaní (najmä výsluch strán, svedkov a pod.), právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 10. september 2018 z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, ako aj neúčast' sťažovateľa, a výslovne uviedol, že ak by žalovaný v priebehu pojednávania uplatnil nové doteraz neuplatnené prostriedky procesnej obrany, na ktoré by súd aj napriek § 153 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) o sudcovskej koncentrácii konania chcel prihliadať, žiada súd o odročenie pojednávania a doručenie zápisnice z tohto pojednávania pre účel oboznámenia sa s týmito prostriedkami procesnej obrany a zaujatia stanoviska k nim. Na pojednávaní konanom 10. septembra 2018 právny zástupca žalovaného uplatnil nové prostriedky procesnej obrany – návrh na výsluch konateľa žalovaného a návrh na vykonanie dôkazu listinou, uznesením o odmietnutí trestného oznámenia ČVS:ORP-106/PU-PB-2018. Sťažovateľ uvádza, že tieto prostriedky procesnej obrany neboli žalovaným v zmysle § 153 CSP uplatnené včas, keďže žalovaný mohol navrhnuť výsluch konateľa a predložiť uvedenú listinu už v rámci niektorého zo svojich dvoch predchádzajúcich písomných podaní. Aj napriek výslovnej žiadosti sťažovateľa mu okresný súd neumožnil vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a vo veci na predmetnom pojednávaní rozhodol. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré odôvodnil okrem iného aj tým, že „okresný súd mu vyššie uvedeným nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces“. Krajský súd napadnutým rozsudkom doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 20. augusta 2019 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vo vzťahu k vytýkanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces vyplýva, že tento výpoveď konateľa žalovaného nepovažoval za nový, dovtedy neuplatnený, prostriedok procesnej obrany, ktorý by vyžadoval ďalšiu procesnú aktivitu zo strany súdu, teda nariadenie ďalšieho pojednávania, keďže konateľ žalovaného prezentoval rovnakú obranu ako v písomných vyjadreniach jeho právny zástupca. Sťažovateľ poukazuje na to, že na druhej strane sám krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku odkazuje na listinný dôkaz, uznesenie o odmietnutí trestného oznámenia ČVS: ORP-106/PU-PB-2018, ku ktorému sťažovateľ nemal možnosť sa vyjadriť.

4. Sťažovateľ namieta, že okresný súd v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu neumožnili sťažovateľovi reagovať na argumenty žalovaného prezentované na pojednávaní konanom 10. septembra 2018, ani sa vyjadriť k žalovaným predloženej listine, čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Podľa sťažovateľa neobstojí odôvodnenie krajského súdu, že výpoveď konateľa žalovaného neobsahovala žiadne nové skutkové tvrdenia, pretože konateľ žalovaného sa na pojednávaní vyjadroval k okolnostiam uzatvárania zmluvy a mailovej komunikácii medzi stranami, ktoré predtým v písomných podaniach spomínané neboli. Právny zástupca sťažovateľa sa z nariadeného pojednávania ospravedlnil a súhlasil s pojednávaním a rozhodnutím v jeho a sťažovateľovej neprítomnosti výlučne z dôvodu, že z doterajšieho priebehu konania a v súlade so zásadou rýchlosti konania nepovažoval za potrebné žiadať o odročenie pre kolíziu s iným pojednávaním. Za predpokladu, že by žalovaný navrhol výsluch konateľa včas, bol by právny zástupca sťažovateľa požiadal o odročenie z tohto dôvodu, resp. by svoju účasť na skôr nariadenom pojednávaní na Okresnom súde Rožňava zabezpečil prostredníctvom substitučného zástupcu.

5. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa „na súdnu ochranu ako aj na vyjadrenie ku všetkým vykonávaným dôkazom“ podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom

krajského súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

11. Podanou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie napriek tomu, že sťažovateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k dôkazom vykonaným v konaní na súde prvej inštancie.

12. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

14. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov

ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04).

15. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

16. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. V ustanovení § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktorý je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu; pokiaľ sa v konaní vyskytne niektorá z týchto procesných väd, je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu, proti ktorému inak tento opravný prostriedok nie je prípustný. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, bez ohľadu na to, či sa o podstate odvolania rozhodovalo alebo konanie o odvolaní bolo odvolacím súdom odmietnuté.

18. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti neuviedol, či dovolanie prostredníctvom právneho zástupcu podal, a v prípade, že ho nepodal, z akého

dôvodu k tomu nedošlo. Ústavný súd vlastnou činnosťou od okresného súdu zistil, že sťažovateľ dovolanie nepodal. S ohľadom na znenie citovaných zákonných ustanovení a vzhľadom na obsah argumentácie sťažovateľa je však zrejmé, že sťažovateľ mohol podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť by vyplývala z § 420 písm. f) CSP. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že *nesprávnym procesným postupom konajúcich súdov mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že mu nebolo umožnené vyjadriť sa k vykonaným dôkazom*, potom na posúdenie existencie tohto sťažovateľom signalizujúceho dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP mal právomoc Najvyšší súd Slovenskej republiky v dovolacom konaní. Skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil účinný zákonný opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, tak zakladá neprípustnosť jeho ústavnej sťažnosti.

19. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (obdobne I. ÚS 728/2016). Sťažovateľ tiež netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádza do úvahy ani prípadný postup podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu z dôvodu jej neprípustnosti [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde].

21. Napokon ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť bolo možné odmietnuť i pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Z § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu

na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. Sťažovateľ k ústavnej sťažnosti splnomocnenie advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom nepriložil. Zároveň sťažovateľ k ústavnej sťažnosti v rozpore s § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde nepripojil kópiu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorého prieskumu sa domáhal. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nedostatky návrhu (ústavnej sťažnosti) nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

22. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže ich preskúmanie je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu